

Min krop, mit valg

Også når mit valg koster en anden livet?

Den suveræne krop

Retten over egen krop er en grundlæggende og vigtig ret. Det må f.eks. altid være op til en selv, om man vil modtage behandling, hvis man er syg. Kroppen er helt igennem vores egen. Vi råder selv over den.

Netop dette faktum bruger nogle mennesker som begrundelse for, at abort skal være lovligt. Argumentet lyder, at når fosteret befinder sig inde i et andet menneskes krop, så må det også være dette menneske, der suverænt bestemmer, hvad der skal ske med det. Hvis man ønsker at foretage sig noget, der koster fosteret livet, er det ikke noget, der kommer andre ved.

Modsat mange andre argumenter for abort forholder dette sig ikke til fosterets egen værdi eller status. Selv i en situation, hvor man er enige om, at et foster principielt må regnes for et ligeværdigt menneske, så argumenteres der her for, at man ikke kan fratage en kvinde råderetten over hendes egen krop ved at tvinge hende til at gennemføre en graviditet. At fosteret dør, hvis hun vælger abort, mener man ikke kan være kvindens ansvar, for hverken fosteret eller noget andet menneske har krav på hendes krop. Retten over kroppen er suveræn.

Et uhyggeligt perspektiv i sin konsekvens

Argumentet lyder umiddelbart meget logisk – om end også meget kynisk. Hvis man tager den fulde konsekvens af dette standpunkt, er man jo nødt til at forsvare adgang til abort hele graviditeten igennem. Kvindens krop er jo hendes egen, uanset om fosteret er i 8. uge eller i 39. uge. Dette er i virkeligheden en ret ekstrem position, som de færreste nok vil stå ved.

Der er heller ikke mange, der konsekvent vil forsvare 'retten til at gøre, hvad som helst man vil, med sin egen krop'. Der findes vigtig medicinsk behandling for forskellige lidelser, som man ikke kan få, hvis man er gravid, fordi det kan give fosterskader. Det synes de fleste er fornuftigt. Men et sådan behandlingsforbud vil man ikke kunne forsvare, hvis man argumenterer for, at en kvinde har suveræn ret over egen krop og kan gøre med den, hvad hun vil.

Retten til at sige nej til opgaven

Men ofte mener folk noget lidt andet, når 'min krop mit valg' bruges som argument for fri abort. Retten til abort fastholdes her med den begrundelse, at en kvinde har ret til at sige nej til den store og forpligtende opgave, det er, at beskytte et andet menneske med sin krop.

Der er to oplagte indvendinger mod dette standpunkt.

Den særlige forpligtelse

1: Man har en særlig forpligtelse for at hjælpe det menneske, som man selv har bragt i en afhængig position.

I alle tilfælde af graviditet, hvor der ikke er tale om voldtægt, har en kvinde frivilligt deltaget i en aktivitet, som har den indbyggede mulighed, at et lille menneske bliver til og vil være afhængig af hendes krop i 9 måneder. Selv hvis hun bruger prævention, er denne mulighed for graviditet til stede. Kvinden har (sammen med faren) ansvaret for det lille liv, der nu er helt afhængig af hendes krop.

Hvis man spiller bold i sin have, og bolden kommer på afveje og smadrer en rude hos naboen, så er det ens ansvar. Man må betale for skaderne, også selvom det på ingen måde var intentionen at ødelægge noget, da man tog bolden under armen og gik ud i haven. Det hjælper heller ikke noget, at man faktisk havde forsøgt at forebygge ulykker ved at sætte et plankeværk omkring haven.

Man har en særlig forpligtelse over for det menneske, man selv har bragt i en afhængig position.

Abort slår ihjel

2: Det, der sker i en abort, er ikke, at man nægter at hjælpe, men at man slår ihjel.

Pligten til at hjælpe et andet menneske til at overleve er ikke absolut. Ingen er f.eks. forpligtet til at donere blod. Heller ikke selvom ens særlige blodtype kan redde mange mennesker. Det ville være en moralsk prisværdig handling, men ikke noget, vi ønsker at forpligte mennesker til ved lov. Man har lov til at nægte at hjælpe.

Men er det, der sker i en abort, at sige nej til at hjælpe fosteret?

Et tankeeksperiment kan afklare dette: En sejler stævner ud med sin båd fra en lystbådehavn. Det han ikke ved er, at en femårig pige har leget med sine venner på havnen, har gemt sig bag en rulle tov på båden og nu er faldet i søvn. Ude på åbent hav vågner pigen op og er ked af det. Sejleren er træt af den situation, han helt uskyldigt er havnet i. Han ser to muligheder for sig. Han kan vælge at hjælpe pigen, passe på hende og sætte hende af, når han kommer i havn næste gang. Eller han kan smide hende over bord med den begrundelse, at han jo ikke har bedt om den besværlige opgave at passe på et pigebarn på åbent hav.

Ingen vil mene, at en sejler skal have ret til at smide en blind passager overbord af den simple grund, at det er at slå ihjel. Sejleren har ikke den mulighed for 'ikke at hjælpe', som bloddonoren har. Det har den gravide kvinde heller ikke.

I de situationer, hvor man kun har valget mellem at hjælpe eller slå ihjel, er man forpligtet til at hjælpe - også selvom det koster noget i situationen.

En afklaring

Nogle gange, når samtalen om abort starter med argumentet om "min krop mit valg", så kan den alligevel ende med indvendingen, at "et foster i uge 8 jo ikke er et helt og fuldt menneske på samme måde som et foster sidst i graviditeten eller som en femårig pige".

Til det er der blot at sige, at så har vi i det mindste fået afklaret, at vi er enige om, at en kvinde skal have ret over sin egen krop, men at retten over egen krop må vige, når den skader et ligeværdigt menneske. Det, vi i så fald er uenige om, er, hvornår et foster er et ligeværdigt menneske.

(Læs baggrundsartiklen: Lige ret til at leve)